

Õiguskantsler

Villu Kõve
Riigikohtu esimees
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 05.01.2023 nr 5-22-13/3

Meie 31.01.2023 nr 9-2/230151/2300521

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-22-13

Austatud Riigikohtu esimees

Küsisite arvamust, kas Eesti Vabariigi põhiseadusega on kooskõlas ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21. aprilli 2021. aasta määruse nr 16 „Ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 haigust põhjustava viiruse levikust tulenevate piirangutega“ § 7 lõike 1 punkt 2 ja lõige 2 osas, milles see ei võimalda hinnata sellise isiku toetusetaotlust, kes oli perioodil 1. jaanuarist 31. detsembrini 2019 registreeritud käibemaksukohustuslasena, kuid kes alustas viidatud ajavahemikul ettevõtluse käigus teenuse pakkumist viis päeva enne 2019. aasta lõppu.

Leian, et määruse sätted on põhiseadusega vastuolus. Pole mõistlikku ega asjakohast põhjust, miks peaks sisuliselt sarnases olukorras olevaid ettevõtjaid vormilistel põhjustel erinevalt kohtlema. Toetus oli mõeldud ettevõtjatele, keda 2021. aasta märtsis ja aprillis kehtinud piirangud otseselt mõjutasid. Mõju hindamiseks võrreldi 2021. aasta märtsikuu käivet 2019. aasta keskmise kalendrikuu käibega. Nii olid halvemas olukorras need ettevõtjad, kes olid käibemaksukohustuslased terve 2019. aasta, kuid kes alustasid teenuste pakkumist alles aasta lõpus, ning soodsamas olukorras need ettevõtjad, kes registreerisid end käibemaksukohustuslasena 2019. aasta keskel või hiljem. Ainuüksi kogu 2019. aasta käibemaksukohustuslasena arvel oleku tõttu jäid ettevõtjad toetusest ilma, vaatamata sellele, et nad tegelikult kandsid 2021. aasta märtsi ja aprilli piirangute tõttu kahju ning seda oli võimalik ka tuvastada. Sarnaselt ettevõtjatega, kes registreerisid end käibemaksukohustuslaseks pärast 2019. aasta algust, oli võimalik nendele kahju tekkimine tuvastada tööjõumaksude tasumise alusel.

Käibemaksukohustuslasena arvele võtmine ei tähenda tingimata seda, et ettevõtja müüb kaupu ja osutab teenuseid ning et tal tekib müügikäive. Määruse andja eesmärk oli aidata ettevõtjaid, kellel tekkisid koroonapiirangutest tingitud käibelanguse tõttu raskused töötasu maksmisega ja majutusasutuse ülalpidamiskulude katmisega, ning toetada majutusasutuste tegevuse jätkamist ning töökohtade säilimist. Suure osa ettevõtete käibe vähenemise sai tuvastada käibedeklaratsioonide alusel, kuid terve 2019. aasta käibemaksukohustuslasena registreeritud olnud ettevõtjate puhul, kes hakkasid teenuseid osutama selle perioodi lõpus, oleks tulnud ette näha erand ning võimaldada nende taotlusi samuti hinnata tööjõumaksude tasumise alusel.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Piirangute tõttu kannatanud ettevõtja toetusest ilmajätmine pelgalt selle tõttu, et ta alustas tegutsemist mainitud perioodi lõpus ning ei saanud seetõttu täita käibe vähenemise kriteeriumi, on vastuolus toetusmeetme eesmärgiga ning ebaproportsionaalne. Niisuguste majutusettevõtjate ebavõrdset kohtlemist ei saa õigustada sellega, et sooviti vältida administreerimise keerukust või hoida kokku halduskulusid.

I. Asjaolude lühikirjeldus

1. Ettevõtlus-ja infotehnoloogiainistri 21. aprilli 2021. a määruse nr 16 „[Ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 haigust põhjustava viiruse levikust tulenevate piirangutega](#)“ (määrus) § 7 lõike 1 kohaselt võib majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse toetust taotleda „käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja ning spaa ja veekeskus:

- 1) kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti ja
- 2) kes olid käibemaksukohustuslased 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019“.

2. Kaebaja on majutusettevõtja, kes esitas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (EAS) 19.05.2021 taotluse toetuse saamiseks.

3. EAS otsustas 31.05.2021, et taotlus jäetakse rahuldamata, kuna ettevõtja ei vasta määruse § 7 lõikes 1 sätestatud nõudele. Taotleja käive oli 2021. aasta märtsis 34 172,10 eurot. Mainitud perioodil (1. jaanuarist 31. detsembrini 2019) oli taotleja aritmeetiline keskmine ühe kuu käive 2445,10 eurot. Taotleja 2021. aasta märtsi käive oli suurem kui 2019. aasta aritmeetiline keskmine ühe kuu käive. Võrdluse aluseks olevate andmete järgi oli taotleja käive suurenes, mitte ei vähenenud.

4. Kaebaja vaidlustas otsuse. Nii vaidemenetluses kui ka esimese astme kohtumenetluses jäeti kaebus rahuldamata. Asja lahendanud ringkonnakohus rahuldab 30. novembri 2022 otsusega apellatsioonkaebuse ja tühistas EAS-i otsuse ning vaideotsuse. Kohus otsustas, et sätted, mille alusel EAS jättis kaebaja taotluse rahuldamata, on osaliselt põhiseadusvastased, ning jättis need kohaldamata. Kohus pani vastustajale kohustuse taotlus uuesti läbi vaadata.

II. Vaidlustatud sätted

5. Määruse nr 16 § 7 lõike 1 punkt 2 ja lõige 2:

„§ 7. Majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse toetus

(1) Majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse toetust võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja ning spaa ja veekeskus:

2) kes olid käibemaksukohustuslased 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a.

(2) Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja või spaa ja veekeskus tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem või kui isik ei olnud käibemaksukohustuslane kogu lõike 1 punktis 2 nimetatud perioodi, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot.“

III. Õiguskantsleri seisukoht

Vaidlustatud sätete asjassepuutuvus

6. Vaidlustatud sätted on asjassepuutuvad. Kui sätted vastaksid põhiseadusele, pidanuks kohus jätta kaebuse rahuldamata. Vaidlustatud normid kohustavad taotluse nõuetele vastavuse hindamisel lähtuma taotleja käibedeklaratsioonide põhjal kindlaks tehtud käibe langusest. Kui nõue oleks põhiseaduspärane, pidanuks kohus otsustama teisiti ja poleks saanud kohustada vastustajat taotlust uuesti läbi vaatama.

7. Kaebust puudutavas osas tuleb asjassepuutuvaks lugeda ka määruse § 4 punkt 11, mille järgi on tegutsemise alguse aeg ettevõtja esmakande aeg äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris. Kui kohus luges tegutsemise alguse ajaks faktiliselt majutusteenuste pakkumisega alustamise aja, siis määruse § 4 punkt 11 näeb ette, et tegutsemise algust arvestatakse registriandmete järgi.

Põhiseaduspärane tõlgendamine

8. Norme pole võimalik tõlgendada põhiseadusega kooskõlas oleval viisil. Teenuse pakkumisega alustamise perioodil üksikute päevade käibe põhjal käibe tuletamine aasta kohta ei ole määruuses sätestatud normide tõttu võimalik ning pelgalt viie päeva käibeandmete põhjal ei oleks aasta keskmine käive ka õigesti tuletatud.

Hinnang normide põhiseaduspärasusele

9. Küsimus on selles, kas käibemaksukohustuslasest majutusettevõtja toetuse taotluse hindamine käibe vähenemise kriteeriumi alusel on põhjendatud, kui ettevõtja käibedeklaratsioonide alusel ei ole võimalik tuvastada koroonapiirangute kehtestamisele eelnenud tavapärasest käivet.

10. Ettevõtja osutas vaadeldaval perioodil (1. jaanuarist 31. detsembrini 2019) teenuseid kõigest viis päeva. Asja lahendamisel tuleb hinnata, kas sellises olukorras on põhiseaduspärane määrata toetus formaalsetest kriteeriumidest lähtudes (registrikanne äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris, käibemaksukohustuslasena registreeritus teatud perioodi jooksul), olenemata ettevõtja tegelikust ettevõtlustegevusega alustamise ajast.

11. Määruse § 2 järgi on toetuse andmise eesmärk §-s 4 määratletud ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 levikust tulenevate piirangutega. Määruse [seletuskirjas](#) (lk 1) on märgitud, et „määruse eesmärk on toetada raskustesse sattunud ettevõtjaid kriisist kiiremaks väljumiseks piirangute leevenemisel ning majanduse taastumisel. Toetusmeetme eesmärk on toetada osaliselt ettevõtjate tegevusega kaasnevaid tegevuskulusid kahel kuul (märts ja aprill 2021), mil Eestis on kehtinud ettevõtjate tegevusele täiendavad piirangud (Vabariigi Valitsuse korralduse alusel suletud või 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud). [...] Meede on adresseeritud toetusmeetme sihtgruppi kuuluvatele ettevõtjatele, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud või Vabariigi Valitsuse korralduse alusel suletud; kelle tegevuskulud, mis säilivad ka piirangute kehtivusajal, moodustavad arvestatava osa ettevõtte kulubaasist; kelle käive on kestva kriisi vältel kukkunud kõige kiiremini ja ulatuslikumalt ning ei taastu eeldatavalt enne rahvusvahelise reisimise piirangute leevenemist või vaktsiini laialdast kasutuselevõttu; kes on elujõulised teenusepakkujad teenindamiseks nii siseturismi kui aeglasemalt taastuvat väliturismi peale kriisi lõppu“. Seletuskirjas (lk 2) on veel öeldud: „Suurimatesse raskustesse sattunud majandusharude toetusmeetmete juures keskendutakse sellele, et võimalikult

paljud ettevõtted oleksid võimelised piirangute lõppedes oma ukсед taas avama, äri taaskäivitama ja töökohad säilitama.“

12. Majutusettevõtjate kohta on seletuskirjas (lk 3) öeldud järgmist: „Majutusettevõtjad kuuluvad määruse alusel COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate hulka seetõttu, et neil on kriisist tulenevalt tühistatud broneeringute ja rahvusvahelisele reisimisele kehtivate piirangute tõttu jätkuvalt ulatuslik saamata jäänud müügitulu ja kõrged tegevuskulud. Pärast siseturismi hoogustanud suvehooaja lõppu on ettevõtjad taas olnud silmitsi märkimisväärse nõudluse ja käibe langusega eelseisva pika madalhooaja vältel ning uute piirangute tõttu. Eelkõige kannatavad välituristide majutamisega tegelevad majutusasutused. Ettevõtjatel on lisaks personalile kanda püsivad hooldus- ja rendikulud, kommunaalkulud. Väliturismi taastumine võtab aega ning sõltub rahvusvaheliste ühenduste taastumisest, vaksineerimise kiirusest ja piirangute leevenemisest ning erinevate rahvusvaheliste sündmuste võimalikkusest Eestis.“

13. Kokkuvõtvalt on eesmärgiks toetada koroonapiirangutest kõige rohkem mõjutatud majandussektori ettevõtjaid, kellel olid suured tegevuskulud, kelle käive oli kriisi tõttu ulatuslikult vähenenud ning kes siiski on elujõulised ning suutelised pärast piirangute lõppu äri uuesti alustama ja töökohad säilitama.

14. Määruse § 7 lõigetes 1–3 on määratud majutusettevõtjate grupid, kellel ja mis tingimustel on õigus toetust taotleda:

- 1) majutusettevõtja, kes oli 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019 käibemaksukohustuslane ning kelle käibe langus oli võrreldes selle perioodi aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti;
- 2) majutusettevõtja, kes ei olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist 31. detsembrini 2019, vaid osa sellest perioodist, pidi olema tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot;
- 3) majutusettevõtja, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020 või hiljem, pidi olema tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot;
- 4) juriidilisest isikust majutusettevõtjad, kes ei ole käibemaksukohustuslased ja on ajavahemikul 1. jaanuarist 2020 kuni 28. veebruarini 2021 tasunud tööjõumakse vähemalt 3000 eurot.
- 5) füüsilisest isikust ettevõtjad, kes olid tasunud 2021. aasta esimeses kvartalis sotsiaalmaksu avansilise makse.

Punktides 2 ja 3 toodud majutusettevõtjate tegutsemise alguse aeg on määruse § 4 punkti 11 järgi ettevõtja esmakande aeg äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris.

15. Kogu 2019. aasta käibemaksukohustuslasena registreeritud majutusettevõtja toetuse saamise tingimuseks on vähemalt 30-protsendiline käibe langus. Seletuskirjas (lk 8) on määruse andja põhjendanud valikut nii: „Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastat puhkenud kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. [...] Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse määramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioone, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega. [...] Isikute puhul, kelle tegutsemise alguse aeg on vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole

olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ning kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa töjõukulud ja erinevalt võimalikest muudest tuludest on töjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavatest andmete alusel üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. [...] Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonid. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul, kui isik ei ole käibemaksukohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse töjõukulud. Töjõukuludest on lähtutud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.“

16. Ehkki toetust taotlenud ettevõtjate käibe andmed oleks võimalik kindlaks teha ka raamatupidamise andmete alusel, on aluseks võetud Maksu- ja Tolliametile deklareeritud andmed (käive, töjõumaksud, sotsiaalmaksu avansilised maksed). Seletuskirja järgi lähtuti sellise valiku puhul administreerimise lihtsuse kaalutlusest. Teisalt on seletuskirjas rõhutatud, et tagada tuleb ka nende ettevõtjate, kelle puhul pole võimalik tavapärasest käivet käibedeklaratsioonide põhjal kindlaks teha, võrdne kohtlemine teiste taotlejatega. Aluseks on võetud eeldus, et käibemaksukohustuslase staatus määratud perioodil tähendab, et käibedeklaratsioonide alusel on võimalik tuvastada ettevõtja tavapärase käive samal perioodil, kuna teiste ettevõtjate puhul, kes polnud kogu perioodi registreeritud, pole see võimalik.

17. Käibemaksukohustuslasena registreerimine ei pruugi siiski tähendada, et ettevõtja samal perioodil müüb kaupa või osutab teenuseid. Ettevõtjad registreerivad end käibemaksukohustuslasena sageli oluliselt varem, kui see kohustus tekib (40 000 eurot). Käibemaksukohustuslasena registreerimine enne kohustusliku piirmäära saavutamist on õiguslikult lubatud. Ka hotellipidajad võtavad end käibemaksukohustuslasena arvele sageli juba ettevõtluseks valmistumise ajal. Sel juhul pole piiranguid maksustatava käibe tarbeks soetatud kauba ja teenuse sisendkäibemaksu mahaarvamisel (vt erisusi enne maksukohustuslasena registreerimist saadud kauba ja teenuse sisendkäibemaksu mahaarvamise kohta KMS § 29 lõigetes 5, 5¹ ja 5²).¹ Rahandusministeeriumi selgituste järgi ongi tavaliselt nii, et isikud registreerivad end käibemaksukohustuslasena enne hotelli ehitama või renoveerima asumist. Vahetult enne majutusteenuse pakkumisega alustamist registreeritakse end käibemaksukohustuslasena harva.

18. Ettevõtja, kes avas ukseid enne koroonapiirangute algust ja jõudis tegutseda üksnes väheste päevade jooksul 2019. aasta lõpus, ei ole käibe tuvastamise aspektist samasuguses olukorras kui 2019. aastal registreeritud ja kogu sama perioodi jooksul teenuseid osutanud majutusettevõtja. Viie päeva käibeandmete põhjal ei saa teha õigeid järeldusi kogu aasta käibe kohta, seda enam, et see on oletatav, mitte tegelik käive. Määruse seletuskirjas on rõhutatud, et tuvastada tuleb kõnealuse perioodi tavapärase käive. Kuna aasta lõpus majutusteenuse pakkumist alustanud ettevõtjal sellel perioodil käive enamjaolt puudus, võib teda käibe deklareerimist arvestades võrrelda pigem ettevõtjaga, kes asus vahetult enne koroonapiirangute kehtestamist teenuseid osutama, kuid

¹ Vt ka L. Lehis. Eesti maksuseaduste kommentaarid, 2021, lk 153. Lehis märgib, et varajane käibemaksukohustuslasena registreerimine võib olla tulenevalt tagantjärele sisendkäibemaksu mahaarvamisel kehtivatest piirangutest isegi hädavajalik.

registreeris end käibemaksukohustuslasena ajavahemikus 2. jaanuarist 31. detsembrini 2019. Ka toetusest ilma jäänud majutusettevõtjate grupil olid piirangute kehtimise ajal püsikulud, mille katmiseks maksti koroonapiirangutest intensiivselt mõjutatud ettevõtjatele toetust.

19. Kaalunud erineva kohtlemise eesmärki (administreerimise keerukuse vältimine) ning erineva kohtlemisega tekitatud olukorra raskust², leian, et praegusel juhul ei ole ettevõtjate ebavõrdseks kohtlemiseks asjakohast ega mõistlikku põhjendust.

20. Toetusest ilmajätmine pani ajavahemikus 1. jaanuarist 31. detsembrini 2019 käibemaksukohustuslasena registreeritud ning vahetult enne koroonakriisi majutusasutuse ukсед avanud ettevõtja võrreldes teiste majutusturul konkureerivate ettevõtjatega kehvemasse olukorda. Seda ettevõtjate gruppi koheldakse toetuse maksmisel ebasoodsamalt isegi võrreldes nende ettevõtjatega, kes võtsid äririski koroonakriisist teades ning hakkasid majutusteenuseid pakkuma pärast koroonakriisi algust. Näiteks 2020. aasta lõpus hotelli avanud ettevõtja sai toetust, kui oli tasunud tööjõumakse keskmiselt vähemalt 800 eurot kalendrikuus (tegutsemise algusest alates). Määruse andja eesmärk oli toetada ettevõtjaid, keda 2021. aasta märtsis ja aprillis kehtivad piirangud otseselt mõjutasid. Terve 2019. aasta käibemaksukohustuslasena registreeritud ettevõtjat, kes alustas tegevust vahetult enne COVID-19 kriisi, mõjutasid 2021. aasta märtsis ja aprillis kehtivad piirangud samamoodi nagu teisi ettevõtjaid. Kui tema taotluse hindamisel lähtutakse käibe languse kriteeriumist, mida ettevõtjal polnud objektiivsetel põhjustel võimalik täita, on see toetusmeetme eesmärgiga vastuolus ja ebaproportsionaalne.

21. Administreerimise keerukuse vältimine või kulude kokkuhoid ei ole praegusel juhul piisavalt kaalukas argument, et õigustada erinevat kohtlemist. Ettevõtjatele, kes on sisuliselt samasuguses olukorras (tegutsesid enne piirangute kehtestamist lühiajaliselt), kuid ei olnud terve 2019. aasta käibemaksukohustuslased, on ette nähtud lahendus, mis pole administratiivselt koormavam (taotluse hindamine tasutud tööjõumaksude alusel). Toetusest ilma jäänud ettevõtjate grupile toetuse maksmine tööjõumaksude alusel ei oleks samuti põhjutanud suuremat halduskoormust.

22. Tekib küll küsimus, kuidas eristada käibemaksukohustuslastest ettevõtjaid, kes alustasid majutusteenuste pakkumist vahetult enne koroonapiirangute kehtestamist, sellistest ettevõtjatest, kes olid samal ajavahemikul käibemaksukohustuslasena registreeritud ja osutasid sel perioodil ka majutusteenuseid, kuid kelle käive ei olnud vähemalt 30 protsenti langenud. Kohtu sõnul saab asjaolu, et ettevõtja alustas ettevõtlusega tegutsemist 2019. aasta lõpus, kindlaks teha käibedeklaratsioonide põhjal. Lisaks tuleks tähelepanu pöörata sellele, et taotlejad pidid esitama EAS-ile lisadokumente, millest pidi ka nähtuma see, kui ettevõtja alustas teenuste osutamist vahetult enne koroonakriisi. Määruse § 16 punkti 4 järgi pidi taotleja esitama ka veel lühikirjelduse, kuidas mõjutas COVID-19 puhang tema majandustegevust. Sama paragrahvi punkti 8 järgi pidi taotleja esitama kasumiaruande ja bilansi 31. detsembri 2019. aasta seisuga, kui see ei ole kättesaadav avalikus registris, ja kontserni kuuluv taotleja pidi esitama kinnituse, et kontsern ei ole raskustes (31. detsembri 2019 seisuga). Nende andmete esitamine oli ilmselt seotud määruse §-s 15 sätestatud taotlejale kehtestatud nõuetele vastavuse kontrollimisega, muu hulgas selle kontrollimisega, et taotleja ei ole raskustes ettevõtja (määruse § 15 p 1).

Toetusetaotluste menetlemine polnud seega niikuinii n-ö täisautomaatne ega tuginenud üksnes Maksu- ja Tolliametile deklareeritud andmetele. EAS kontrollis taotleja ja taotluse nõuetele vastavust ka taotleja esitatud dokumentide põhjal (määruse § 17 p 3). Järelikult poleks ka faktilise ettevõtlusega alustamise algusaja tuvastamine põhjutanud oluliselt suuremat halduskoormust,

² RKPJKo 30.10.2019, nr 5-19-25.

kuna need dokumendid ja selgitused tuli EAS-ile määruse järgi esitada. Samuti oli EAS-il õigus nõuda taotluses sisalduva kohta lisaandmete ja -dokumentide esitamist.

23. Kokkuvõtvalt leian, et kui võrd määruse andja eesmärk oli toetada piirangutest otseselt mõjutatud ettevõtjaid, kellel olid suured püsikulud ning kes olid ühtlasi jätkusuutlikud, ning vaidlusalusesse gruppi kuuluvad ettevõtjad nendele tingimustele ka vastasid, oli nende toetusest ilmajätmine vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409 Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee